

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ
УПРАВА ЗА ФИНАНСИСКО
РАЗУЗНАВАЊЕ**

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

**ЗА РАБОТАТА НА
УПРАВАТА ЗА ФИНАНСИСКО РАЗУЗНАВАЊЕ
ЗА 2021 ГОДИНА**

февруари, 2022 година

Содржина

Кратенки	4
Вовед.....	5
I. Унапредување на правната рамка за спречување на перење пари и финансирање на тероризам во Република Северна Македонија	6
I.1. Закон за спречување перење пари и финансирање на тероризам.....	6
II.Спречување перење пари и финансирање на тероризам – мерки, активности и резултати .	6
A. Субјекти на мерките за спречување на перење пари и финансирање на тероризам.....	6
II.1 Вид и број на субјекти.....	7
II.2 Преглед на доставени податоци до Управата	9
II.2.1 Примени извештаи за сомнителни трансакции (STR).....	9
II.2.2. Анализи на доставените податоци за спречување на перење пари и финансирање на тероризам од страна на Управата и преглед на доставени извештаи за сомневање за спречување на перење пари и финансирање на тероризам и известувања за сомневање за сторени други кривични дела до надлежните органи	14
III.Надзор над спроведувањето на мерките за спречување на перење пари и финансирање на тероризам.....	18
III.1 Спроведен надзор над субјектите	18
III.3 Преглед на спроведени постапки за порамнување и поднесени барања за поведување на прекршочна постапка	19
IV. Меѓународна соработка.....	22
IV.1 Размена на податоци со овластени тела на други држави	22
IV.1.1 Примени барања за размена на податоци и информации од ФИУ на други држави	23
IV.1.2 Доставени барања за размена на податоци и информации од Управата	25
IV.2. Учество во работата на меѓународни тела и организации	26
IV.2.1 Учество во работата на Moneyval Комитетот, Совет на Европа	26
IV.2.2 Учество на Пленарниот состанок на ЕГМОИТ Групата.....	27
V. Соработка со субјектите, органите за надзор, други државни органи и тела.....	27
V.1 Соработка со субјектите	27
V.2 Соработка со органите за надзор	27
V.3 Соработка со други државни органи и тела	28
V.4 Активности на Советот за борба против перење пари и финансирање на тероризам ..	28
V.5 Национална проценка на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам.....	29
V.6 Проценка на ризик од перење пари и финансирање на тероризам со користење на виртуелни средства и даватели на услуги поврзани со виртуелни средства	29
VI. Зајакнување на капацитетите на управата за финансиско разузнавање.....	30
VI.1 Кадровски капацитети	30

VI.2 Проект за борба против економски криминал и други проекти	30
VI.3 Технички капацитети	31

КРАТЕНКИ

НРА- Национална проценка на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам
ФАТФ- Оперативната Група за определување на дејствија за спречување перење пари и финансирање на тероризам
ЕУ- Европска Унија
ООН- Организација на Обединети Нации
РСМ- Република Северна Македонија
КЗ- Кривичен Закон
ЗСППФТ- Законот за спречување на перење пари и финансирање на тероризам
Moneyval Комитет- Комитет на експерти за евалуација на системите за спречување на перење пари и финансирање на тероризам при Советот на Европа
УФР- Управа за финансиско разузнавање
НБРМ- Народна банка на Република Северна Македонија
КХВ- Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија
ЦДХВ- Централниот депозитар за хартии од вредност
Берза- Македонска берза
УП- Управа за јавни приходи
АСО- Агенција за супервизија на осигурување
МАПАС- Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување
МФ- Министерството за финансии
МВР- Министерството за внатрешни работи
ФИУ- Единица за финансиско разузнавање
ДНФБП- Нефинансиски дејности и професии
СТР- Извештај за сомнителна трансакција
ОЈОКК - Основно јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција
МВР - Министерство за внатрешни работи
ЦУ - Царинска управа
УФП - Управа за финансиска полиција
ЦР - Централен регистар
ФИУ- Финансиско разузнавачка единица
STR - Suspicious Transaction Reporting (STR)

ВОВЕД

Управата за финансиско разузнавање е орган во состав на Министерството за финансии задолжен за борба против перење пари и финансирање на тероризам во Република Северна Македонија. Управата е формирана во согласност со меѓународните стандарди кои наметнуваат обврска за секоја држава да воспостави Единица за финансиско разузнавање како специјализирана институција која ќе се бори против перењето пари и финансирање на тероризмот.

Управата за финансиско разузнавање (во понатамошниот текст: Управата) е формирана во септември 2001 година (Службен весник на РМ“ бр.70/01), започнува со работа на 01.03.2002 година, како Дирекција за спречување на перење пари, а во јануари 2008 година со стапување во сила на Законот за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело и финансирање на тероризам („Службен весник на РМ“ бр.04/08), го трансформира својот статус и назив во Управа за спречување на перење пари и финансирање на тероризам, како орган во состав на Министерството за финансии, со својство на правно лице. Со Законот за изменување и дополнување на Законот за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело и финансирање на тероризам („Службен весник на РМ“ бр.44/12), повторно го менува називот во Управа за финансиско разузнавање.

Како административен орган на финансиско разузнавачка единица, Управата дејствува како посредник помеѓу приватниот сектор (субјектите), од една страна и истражните органи, од друга страна. Управата работите од својата надлежност ги врши согласно со закон, ратификуваните меѓународни договори со кои се уредува спречувањето перење пари и финансирање на тероризам. Управата своите надлежности ги спроведува на целата територија на државата, а нејзиното седиште е во Скопје. Основни надлежности на Управата се: прибирање, обработување, анализа, чување и доставување на податоци добиени од субјектите, а кои се однесуваат на сомнение за перење пари или финансирање на тероризам. Покрај овие основни надлежности, Управата ги извршува и следните надлежности: издава писмен налог на субјектот со кој привремено ја задржува трансакцијата, поднесува барање за поднесување на предлог за определување на привремени мерки до надлежниот јавен обвинител, поднесува барање за покренување на прекршочна постапка пред надлежниот суд, соработува со субјектите, со надзорните органи и со други државни органи и институции, како и со други организации, институции и меѓународни тела за борба против перењето пари и против финансирањето на тероризмот, склучува договори за соработка и разменува податоци и информации со овластени тела на други држави и меѓународни организации, врши надзор над субјектите, поведува иницијативи или дава мислења на закони и подзаконски акти што се однесуваат на спречување и откривање на перење пари и финансирање на тероризам, помага во професионалното усовршување на овластените лица и вработените кај субјектите, утврдува листи на индикатори за анализа на ризик и за препознавање на сомнителни трансакции во соработка со субјектите и органите кои вршат надзор врз нивното работење, планира и спроведува обуки за усовршување и оспособување на вработените во Управата и дава појаснување во примената на прописите за спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

Со Управата раководи директор кој го именува и разрешува Владата на предлог на министерот за финансии.

I. УНАПРЕДУВАЊЕ НА ПРАВНАТА РАМКА ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА ПЕРЕЊЕ ПАРИ И ФИНАНСИРАЊЕ НА ТЕРОРИЗАМ ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

I.1. Закон за спречување перење пари и финансирање на тероризам

Превенцијата од перење пари и финансирање на тероризам во Република Северна Македонија е регулирана со Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам (Службен весник на РМ бр. 120/2018, 275/2019 и 317/2020). Овој закон ги утврдува мерките и дејствијата за откривање и спречување на перење пари и финансирање на тероризам кои ги преземаат задолжените субјекти, како и работењето и надлежностите на Управата за финансиско разузнавање. Овој закон е усогласен со ЕУ Директива за спречување на употребата на финансискиот систем за целите на перење пари и финансирање на тероризам од 2015 година (2015/849 ЕЦ).

За целите на понатамошно усогласување на законот со регулативата за спречување перење пари и финансирање на тероризам со одредбите од ЕУ Директивата 2018/843, Управата реализираше серија од активности за подготовка на нов Закон за спречување перење пари и финансирање на тероризам. Во овие активности на Управата беше вклучен и странски експерт обезбеден во рамки на Проектот за борба против економски криминал имплементиран од страна на Советот на Европа.

II. СПРЕЧУВАЊЕ ПЕРЕЊЕ ПАРИ И ФИНАНСИРАЊЕ НА ТЕРОРИЗАМ – МЕРКИ, АКТИВНОСТИ И РЕЗУЛТАТИ

A. Субјекти на мерките за спречување на перење пари и финансирање на тероризам

Секоја држава треба да презема мерки за спречување на перење пари и на финансирање на тероризмот. Тие мерки имаат за цел зголемување на свеста на институциите и на приватниот сектор за борбата против перењето пари и финансирањето на тероризмот и креирање соодветни инструменти за борба против овој вид на криминал.

Стандардите и мерките кои ги поставуваат меѓународните тела кои се занимаваат со проблематиката на борба против перење пари и финансирање на тероризам постојано се развиваат и дополнуваат во согласност со откриените случаи на перење на пари и финансирање на тероризам. Услугите кои одредени правни и физички лица ги нудат, а кои често се злоупотребувани од страна на криминалците, доведе до поставување на стандарди во однос на примена на одредени мерки и дејствија од страна на тие лица, со цел да се спречат, колку што е можно повеќе, нелегалните активности на перење пари и финансирање на тероризам. Од оваа причина, сите правни и физички лица кои треба да применуваат вакви мерки, се вбројуваат во категоријата на обврзани субјекти. Управата редовно ги следи стандардите во однос на определувањето на категоријата на субјекти, како и нивните обврски и истите ги имплементира при подготовката на законските и подзаконските прописи. Оттука, обемот на субјекти опфатени со Законот е во согласност со меѓународните стандарди и прописи.

II.1 Вид и број на субјекти

Во текот на 2021 година, Управата идентификуваше вкупен број од 5.130 субјекти задолжени да преземаат мерки и дејствија за спречување на перење пари и финансирање на тероризам. Во следната табела даден е приказ на субјектите задолжени да преземаат мерки и дејствија за спречување на перење пари и финансирање на тероризам, по вид и број споредбено во 2020 и 2021 година.

Субјекти задолжени да преземаат мерки и дејствија за спречување на перење пари и финансирање на тероризам			
Ред. бр.	Вид на субјект	Број на субјекти во 2020 година	Број на субјекти во 2021 година
1	Банки	14	13
2	Штедилници	2	2
3	Менувачници	242	243
4	Даватели на услуги брз трансфер на пари	9	8
5	Субагенти за брз трансфер на пари	232	242
6	Друштва за осигурување (при склучување на договори за осигурување на живот)	5	5
7	Брокерски куќи	5	5
8	Друштва за управување со отворени и затворени инвестициски фондови	5	5
9	Друштва за управување со приватни инвестициски фондови и приватни фондови	31	30
10	Друштва за инвестиционо советување	1	1
11	Друштва за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови	3	3
12	АД пошта на Северна Македонија	1	1
13	Други правни или физички лица кои согласно закон извршуваат една или повеќе активности во врска со одобрување кредити, издавање на електронски пари, издавање и администрирање на кредитни	30	32

	картички и други финансиски активности (Финансиски друштва)		
14	Даватели на финансиски лизинг	7	7
15	Агенции за посредување во промет со недвижности	188	133
16	Друштва за ревизија	41	39
17	Друштва за сметководство	2.115	1.983
18	Адвокати и адвокатски друштва	2.868	2.101
19	Нотари	181	216
20	Приредувачи на игри на среќа во казино	6	6
21	Приредувачи на игри на среќа во обложувалница	8	9
22	Приредувачи на игри на среќа во автомат клуб	21	27
23	Приредувачи на електронски игри на среќа	1	1
24	Приредувачи на интернет игри на среќа	1	1
25	Приредувачи на игри на среќа – лотариски игри на среќа	1	1
26	Приредувачи на игри на среќа – томбола од затворен тип	0	0
27	Правни лица кои примаат во залог подвижни предмети и недвижности (заложувалници)	13	13
28	Правни лица кои посредуваат при микроплаќања	2	2
29	Централен депозитар за хартии од вредност	1	1
30	Даватели на услуги на трустови или правни лица	0	0
31	Правни и физички лица кои даваат услуги за организирање и спроведување на аукции	0	0
ВКУПНО:		6.034	5.130

Табела бр.1

II.2 Преглед на доставени податоци до Управата

Една од основните мерки која субјектите треба во одреден временски рок да доставуваат податоци, информации и документи до Управата за реализирани трансакции дефинирани во член 53 и 54 од Законот, како и за можни активности поврзани со перење пари или финансирање на тероризам дефинирани во член 54 од Законот. Улогата на субјектите е клучна во борбата против овие појави, бидејќи од нивната успешност да ги детектираат сомнителните активности, зависи и успешноста на институциите во системот, навремено да ги откријат, докажат и потврдат истите.

Доставувањето на извештај за сомнителна трансакција (во понатамошниот текст: STR) е почетната точка од која започнува процесот на утврдување на постоење сомневање за перење пари или финансирање на тероризам. Ова е една од клучните обврски на субјектите - резултат на сите други обврски кои ги применуваат (идентификација, следење на деловните активности, чување на податоци и сл.). Сомневањето, субјектите го утврдуваат врз основа на непосредни сознанија, листите на индикатори и меѓународните листи на терористи и терористички организации.

II.2.1 Примени извештаи за сомнителни трансакции (STR)

Задолжените субјекти согласно член 54 од Законот, имаат обврска да доставуваат STR до Управата кога се сомневаат или имаат основи за сомневање дека било или е извршено перење пари и/или финансирање на тероризам или е направен обид или се прави обид за перење пари и/или за финансирање на тероризам без оглед на износот на трансакцијата, кога имотот е принос од казниво дело или кога имотот е поврзан со финансирање на терористички акт, терористичка организација или терорист или лице кое финансира тероризам. Субјектите, во текот на 2021 година доставиле вкупно **315 STR** до Управата, од кои **310 STR** се доставени со сомнение за перење пари и **5 STR** со сомнение за финансирање на тероризам.

Во следната табела прикажан е бројот на доставени STR по субјекти во 2021 година.

Табела бр.2

СУБЈЕКТИ	Број на доставени STR во 2021 година
Банки	227
Нотари	54
Даватели на услуги брз трансфер на пари и субагенти	25
Адвокати	7
Друштва за осигурување	2
ВКУПНО	315

Во следната табела прикажана е активноста на субјектите во однос на доставувањето на STR, односно прикажани се примените STR по видови на субјекти во текот на 2021 година.

Табела бр.3

Ред.бр.	Вид на субјект	Бр. на доставени STR
1	Банки	227
2	Штедилници	/
3	Менувачници	/
4	Даватели на услуги брз трансфер на пари и субагенти	25
5	Друштва за осигурување (при склучување на договори за осигурување на живот)	2
6	Брокерски куќи	/
7	Друштва за управување со отворени и затворени инвестициски фондови	/
8	Друштва за управување со приватни инвестициски фондови и приватни фондови	/
9	Друштва за инвестиционо советување	/
10	Друштва за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови	/
11	АД пошта на Северна Македонија	/
12	Даватели на финансиски лизинг	/
13	Агенции за посредување во промет со недвижности	/
14	Друштва за ревизија	/
15	Друштва за сметководство	/
16	Адвокати и адвокатски друштва	7

17	Нотари	54
18	Приредувачи на игри на среќа во казино	/
19	Приредувачи на игри на среќа во обложувалница	/
20	Приредувачи на игри на среќа во автомат клуб	/
21	Приредувачи на електронски игри на среќа	/
22	Приредувачи на интернет игри на среќа	/
23	Приредувачи на игри на среќа – лотариски игри на среќа	/
24	Приредувачи на игри на среќа – томбола од затворен тип	/
25	Правни лица чија дејност е купопродажба на возила	/
26	Други правни или физички лица кои согласно закон извршуваат една или повеќе активности во врска со одобрување кредити, издавање на електронски пари, издавање и администрирање на кредитни картички и други финансиски активности (финансиски друштва)	/
27	Правни лица кои примаат во залог подвижни предмети и недвижности (заложувалници)	/
28	Правни лица кои посредуваат при микроплаќање	/
29	Централен депозитар за хартии од вредност	/
30	Даватели на услуги на трустови или правни лица	/

31	Правни и физички лица кои даваат услуги за организирање и спроведување на аукции	/
----	--	---

График број 1 - Шематски приказ на примените STR по група на субјекти во текот на 2021 година

График број 2

Покрај STR, согласно Законот, субјектите до Управата доставуваат и податоци и документи на редовна основа. Така субјектите се должни сите извештаи за готовински трансакции во износ од 15.000 ЕУР или повеќе во денарска противвредност, како и за неколку поврзани готовински трансакции во износ од 15.000 ЕУР или повеќе во денарска противвредност да ги достават до Управата најдоцна во рок од три работни дена од извршената трансакција. Во текот на 2021 година од страна на банките се доставени вкупно **43.528 извештаи за готовински трансакции и 48.433 извештаи за поврзани готовински трансакции во износ од 15.000 евра во денарска противвредност или повеќе**. Освен готовински и поврзани готовински трансакции од страна на банките по редовна основа се доставуваат и трансакции за исплатени кредити во износ над 15.000 ЕУР во денарска противвредност како и податоците за реализирани трансакции кај кои како основ се јавува позајмица помеѓу клиентите во вредност од 5.000 евра или повеќе. Во текот на 2021 година до Управата се доставени вкупно **35.238 извештаи за исплатени кредити** во износ над 15.000 ЕУР како и **53.509 извештаи за трансакции по основ позајмица** над 5.000 евра. Нотарите собраните податоци за составени нотарски акти, потврдени приватни исправи и заверени потписи на договори со кои се стекнува имот во вредност од 15.000 ЕУР или повеќе, во денарска противвредност ги доставуваат до Управата на крајот на денот во електронска форма. Во текот на 2021 година до Управата по тој основ се доставени вкупно **25.044 извештаи од страна на нотарите**. Осигурителните друштва кои вршат осигурување на живот собраните податоци за склучени полиси за осигурување живот со вредност на осигурување во износ од 15.000 ЕУР или повеќе, во денарска противвредност, ги доставуваат до Управата на крајот на денот во електронска форма.

Во текот на 2021 година до Управата се доставени вкупно **281 извештаи за склучени полиси за осигурување живот** над предвидената граница. Правните лица чија дејност е купопродажба на возила собраните податоци за склучени договори за купопродажба на нови возила во вредност од 15.000 ЕУР или повеќе, во денарска противвредност, ги доставуваат до Управата на крајот на денот во електронска форма. Во текот на 2021 година по тој основ до Управата се доставени вкупно **4.657 извештаи за купопродажба на нови возила**. Давателите на услуги на парични дознаки (брз трансфер на пари) податоците за трансакции во износ од 1.000 евра или повеќе на денот на извршување на трансакцијата, ги доставуваат до Управата на крајот на денот во електронска форма за трансакциите извршени претходниот работен ден. Во текот на 2021 година по тој основ доставени се вкупно **81.498 извештаи** од давателите на услуги на парични дознаки. Приредувачите на игри на среќа во играчница (казино), како и другите приредувачи на игри на среќа, освен казина, до Управата доставуваат податоци за купување или исплаќање на чипови во износ над 1.000 евра, односно податоци за исплата на добивка, уплата на влог или и во двата случаи кога трансакцијата е во вредност од 1.000 евра. Во текот на 2021 година доставени се вкупно **47.289 извештаи од казината и 35.269 извештаи од другите приредувачи на игри на среќа**. Наведените податоци се доставуваат по електронски пат, преку веб порталот на Управата и истите автоматски се импортираат во базата на Управата. Овие податоци се користат при анализата на случаите кои ги води Управата.

На шематскиот приказ е прикажан вкупниот број на извештаи кои во текот на 2021 година по редовна основа се доставени од страна на субјектите до Управата.

График број 3 - Шематски приказ на редовни трансакции во 2021 година

II.2.2. Анализи на доставените податоци за спречување на перење пари и финансирање на тероризам од страна на Управата и преглед на доставени извештаи за сомневање за спречување на перење пари и финансирање на тероризам и известувања за сомневање за сторени други кривични дела до надлежните органи

Предметите кои се работат во Управата се иницирани од страна на субјектите, т.е. се иницирани по примен извештај за сомнителна трансакција (STR), како и по доставените иницијативи од други надлежни органи во Р. Северна Македонија или спонтани информации/барања од надлежни тела на други држави, еден предмет е инициран од страна на Одделението за аналитика, врз основа на податоците во базата на Управата. Врз основа на член 115 од Законот, Управата прибира дополнителни податоци и документација од државните органи, субјектите или други правни или физички лица, а по потреба и од овластени тела на други држави, при што се вршат проверки во базата на Управата како и во базите на податоци до кои Управата има електронски пристап. Од добиените податоци и информации се врши финансиска анализа и обработка.

Аналитичкиот дел од работењето на Управата, се заснова врз изготвување на финансиско - разузнавачка анализа, согласно интерната процедура за работа на предметите. По изработката на финансиско - разузнавачка анализа доколку се утврдат сомненија се изготвува финален извештај со сомнение дека е сторено кривично дело перење пари или финансирање на тероризам, односно известување дека е сторено друго кривично дело.

Доколку од анализата е утврдено сомневање дека е сторено кривично дело перење пари или финансирање на тероризам, согласно член 118 став 1 од Законот, Управата доставува Извештај за сомнителни активности до надлежните истражни органи кои одлучуваат за понатамошни дејствија.

За предметите за кои од анализата се утврдени сомневања за сторено друго кривично дело освен перење пари или финансирање на тероризам, согласно член 118 став 4, известување се доставува до надлежен државен орган, и согласно член 130 од Законот, до Единиците за финансиско разузнавање на други држави.

Управата во текот на 2021 година до надлежните институции има доставено вкупно 92 извештаи и 27 дополнувања на веќе доставени извештаи, од кои 81 извештаи со сомнение за перење пари и 11 извештаи со сомнение за финансирање на тероризам, 305 известувања со сомневања за сторено друго кривично дело и 25 дополнувања за веќе доставени известувања, додека 38 предмети се ставени во мирување (ад/акта) откако по извршените проверки не се утврдени сомневања за сторено кривично дело.

Во табелата бр. 4 е прикажан бројот на доставени извештаи за сомнителни активности за перење пари или финансирање на тероризам, односно доставени известувања за сторено друго кривично дело од страна на Управата до надлежните органи, како и доставени спонтани информации до Единиците за финансиско разузнавање на друга држава.

Табела бр. 4

Органи до кои се доставени извештаи/известувања	Доставени извештаи за перење пари или финансирање на тероризам	Доставени известувања за други кривични дела
МВР	59	94
УФП	9	46
ОЈО	21	22
УЈП	/	86
АНБ	3	9
ЦУ	/	1
ДКСК	/	4
Единици за финансиско разузнавање на други држави (ФИУ)	/	43
ВКУПНО	92	305

На следниот приказ направена е споредба на бројот на извештаи и известувања кои Управата ги доставила до надлежните органи на нивно понатамошно постапување во текот на 2019, 2020 и 2021 година.

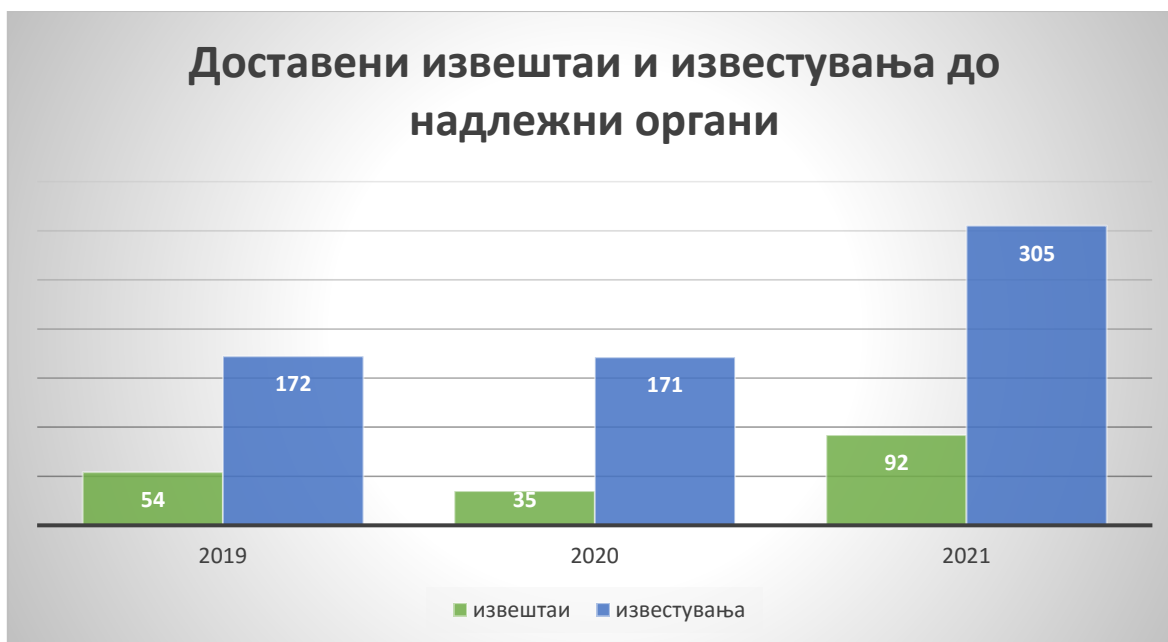

График број 4 - Шематски приказ за доставени Извештаи за перење пари и финансирање на тероризам споредбено 2019, 2020 и 2021 година

Зголемениот број на доставени извештаи и известувања во текот на 2021, година во однос на претходните 2019 и 2020 година се должи на целокупната состојба со Пандемијата и мерките за превенција и заштита од COVID кои беа донесени од страна на Владата кои влијаеа на намалените кадровски капацитети на Управата во текот на 2020 година и заостанатите предмети кои беа реализирани во текот на 2021 година..

Согласно член 117 од Законот надлежните државни органи може да достават иницијатива до Управата доколку постојат причини за сомневања за перење пари, и/или финансирање на тероризам. По овој основ во текот на 2021 година Управата постапи по 104 иницијативи од надлежните органи, а заради спречување на перење пари и финансирање на тероризам. Во табелата бр.5 е прикажан бројот на доставени иницијативи до Управата за размена на податоци и информации од надлежните органи за целите на спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

Табела бр. 5

Ред.бр.	Надлежен орган	Доставени иницијативи
1	Министерство за внатрешни работи	46
2	Јавно обвинителство	32
3	Управа за финансиска полиција	6
4	Агенција за национална безбедност	9

5	Народна Банка	4
6	ДКСК	7
ВКУПНО:		104

Согласно член 120 од Законот, при постоење на сомневање за сторено кривично дело перење пари и/или финансирање на тероризам Управата може да достави до надлежниот јавен обвинител барање за поднесување предлог за определување на привремени мерки. Во текот на 2021 година, Управата до надлежен јавен обвинител поднесе барања за поднесување предлог за определување на привремени мерки за 6 случаи, при што од страна на судот беа донесени решенија за примена на привремена мерка за привремено задржување на вкупно 73.641.220,00 денари и 1.676.315,69 ЕУР. Дополнително, во рамките на меѓународната соработка за еден случај Управата достави барање за поднесување предлог за определување на привремени мерки до Единица за финансиско разузнавање на друга држава, при што од страна на надлежен суд беше изречена мерка за привремено задржување на вкупно 3.361.509,94 евра.

График број 5 - Шематски приказ на примена на привремени мерки во текот на 2021 година

III. НАДЗОР НАД СПРОВЕДУВАЊЕТО НА МЕРКИТЕ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА ПЕРЕЊЕ ПАРИ И ФИНАНСИРАЊЕ НА ТЕРОРИЗАМ

III.1 Спроведен надзор над субјектите

Во текот на 2021 година, согласно годишната програма за вршење надзор, Управата изврши надзор над вкупно **113 субјекти** и тоа: **110 редовни надзори** и **3 вонредни надзори**, прикажани во табела бр.6

Табела бр. 6

СУБЈЕКТ	Редовен надзор	Вонреден надзор
Банка	0	1
Менувачница	10	0
Субагент за брз трансфер на пари	9	0
Нотар	4	2
Адвокат и адвокатско друштво	26	0
Друштво за сметководство	40	0
Друштво за ревизија	6	0
Финансиско друштво	6	0
Друштво за лизинг	1	0
Агенција за посредување во промет со недвижности	7	0
Приредувач на игри на среќа во автомат клуб	1	0
ВКУПНО	110	3

III.2. Резултати од надзорот – најчести идентификувани прекршоци

Од извршените надзори беа констатирани следните прекршоци:

- не изготвување проценка на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам во согласност со чл. 10 од Законот, со цел идентификување, проценување и намалување на ризиците од перење пари и финансирање на тероризам при воспоставување на деловен однос и во текот на времетраење на деловниот однос со клиентите;

- неидентификување и непотврдување на идентитетот на клиентите согласно член 16 од Законот;
- незадржување на копија од документите за идентификација за клиентите согласно член 16 став (5) од Законот;
- недоставување до Управата податоци, информации и документи кога се сомневаат или имаат основи за сомневање дека било или е извршено перење пари и/или финансирање на тероризам или е направен обид или се прави обид за перење пари и/или за финансирање на тероризам, без оглед на износот на трансакцијата; имотот е принос од казниво дело; имотот е поврзан со финансирање на терористички акт, терористичка организација или терорист или лице кое финансира тероризам согласно член 54 став (1) а во врска со член 55 од Законот;
- не вршење на внатрешна контрола над спроведувањето на мерките и дејствијата за спречување перење пари и финансирање на тероризам и не изготвување на документација за констатираните наоди од спроведената контрола во согласност со член 58 од Законот;
- не постапување согласно налогот за следење на деловен однос согласно член 119 од Законот;

III.3 Преглед на спроведени постапки за порамнување и поднесени барања за поведување на прекршочна постапка

III.3.1 Спроведени постапки за порамнување

Во 2021 година, Управата спроведе постапка за порамнување со 2 субјекти, една банка и едно финансиско друштво.

Вкупниот износ на наплатена глоба за сторени прекршоци изнесува **45.000 евра односно 2.769.224,00 денари**, прикажани во табела бр.7.

Табела бр. 7

Субјект	Изречена глоба за правното лице (во ЕУР)	Изречена глоба за одговорното лице во правното лице (во ЕУР)	Наплатена глоба за правното лице со порамнување (во ЕУР)	Наплатена глоба за одговорното лице во правното лице со порамнување (во ЕУР)	Вкупно наплатена глоба (во ЕУР)
Банка	60.000	6.000	30.000	3.000	33.000
Финансиско друштво	15.000	9.000	7.500	4.500	12.000
Вкупно	75.000	15.000	37.500	7.500	45.000

Шематски приказ на наплатени глоби со порамнување по години:

1. Од извршениот вонреден надзор над банка констатирано е дека истата не постапило согласно налогот за следење на деловен однос од членот 119 од Законот со што е сторен прекшок согласно член 160 став (1) алинеја 11 од Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам Службен весник на РМ бр. 120/18 и Сл. весник на Р. Северна Македонија бр. 275/19 и 317/20 за што е предвидена глоба за банката во износ од 60.000 до 80.000 евра во денарска противвредност. Врз основа на чл.160 ст.6, глоба во износ од 6.000 до 12.000 евра во денарска противвредност му се изрекува и на одговорното лице во банката.

На банката и одговорното лице во банката им беше понудено постапка за порамнување од страна на Управата и да ги платат глобите во рок од осум дена од денот на приемот на прекшочните платни налози. Вкупно наплатената глоба од банката и одговорното лице во банката изнесува 33.000 евра, односно 2.029.916,00 денари:

- 30.000 евра, односно 1.845.378,00 денари за банката и
- 3.000 евра, односно 184.538,00 денари за одговорното лице во банката.

2. Од извршениот редовен надзор над финансиско друштво констатирани се следните прекршоци:

- не изготвување проценка на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам во согласност со чл. 10 од Законот, со цел идентификување, проценување и намалување на ризиците од перење пари и финансирање на тероризам при воспоставување на деловен однос и во текот на времетраење на деловниот однос со клиентите;
- неидентификување и непотврдување на идентитетот на клиентите согласно член 16 од Законот;
- незадржување на копија од документите за идентификација за клиентите согласно член 16 став (5) од Законот и
- не вршење на внатрешна контрола над спроведувањето на мерките и дејствијата за спречување перење пари и финансирање на тероризам и не изготвување на документација за констатирани наоди од спроведената контрола во согласност со член 58 од Законот.

со што се сторени прекршоци според член согласно чл. 161 ст.1 ал.1, чл. 161 ст.1 ал.7, чл. 161 ст.1 ал.34 и чл. 161 ст.6 од Законот за што се предвидени глоби за финансиското друштво во износ од 15.000 евра во денарска противвредност. Исто така, покрај изречената глоба на финансиското друштво, изречена е прекшочна санкција и за одговорното лице во финансиското друштво во износ од 9.000 евра во денарска противвредност.

На финансиското друштво и одговорното лице во финансиското друштво им беше понудено постапка за порамнување од страна на Управата и да ги платат глобите во рок од осум дена од денот на приемот на прекшочните платни налози. Вкупно наплатената глоба од финансиското

друштво и одговорното лице во финансиското друштво изнесува 12.000 евра, односно 739.308,00 денари:

- 7.500 евра, односно 462.068,00 денари за финансиското друштво и
- 4.500 евра, односно 277.240,00 денари за одговорното лице во финансиското друштво.

III.3.2 Поднесени барања за поведување на прекршочна постапка

Управата во 2021 година поднесе барања за покренување на прекршочна постапка пред надлежните судови против двајца нотари.

Имено, по извршен вонреден надзор над 2 (двајца) нотари, констатирани се прекршоци според член 165 став (1) алинеја 2 и член 164 став (1) алинеја 4 од Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам (Службен весник на РМ бр. 120/18 и Сл. весник на Р. Северна Македонија бр. 275/19 и 317/20), односно недоставување до Управата податоци, информации и документи кога се сомневаат или имаат основи за сомневање дека било или е извршено перење пари и/или финансирање на тероризам или е направен обид или се прави обид за перење пари и/или за финансирање на тероризам, без оглед на износот на трансакцијата; имотот е принос од казниво дело; имотот е поврзан со финансирање на терористички акт, терористичка организација или терорист или лице кое финансира тероризам согласно член 54 став (1) а во врска со член 55 од Законот за што се предвидени глоби за лица кои вршат јавно овластување во износ од 30.000 до 40.000 евра во денарска противвредност и не изготвување проценка на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам во согласност со чл. 10 од Законот, со цел идентификување, проценување и намалување на ризиците од перење пари и финансирање на тероризам при воспоставување на деловен однос и во текот на времетраење на деловниот однос со клиентите за што се предвидени глоби за лица кои вршат јавно овластување во износ од 12.000 до 15.000 евра во денарска противвредност.

На сторителите на прекршоците, Управата им предложи постапка за порамнување со издавање на прекршочен платен налог за лице кое врши јавно овластување и да ги платат глобите во рок од осум дена од денот на приемот на прекршочните платни налози. Бидејќи сторителите на прекршоците не ги платија глобите наведени во прекршочните платни налози, Управата во законски утврден рок, поднесе барање за поведување на прекршочна постапка пред надлежен суд а согласно член 171 од Законот. Постапката е во тек.

III. 3.3 Статус на прекршочни постапки кои се водат пред надлежни судови врз основа на поднесено барање за поведување на прекршочна постапка од страна на Управата

Во текот на 2021 година, Управата продолжи да ги презема сите правни дејствија поврзани со прекршочните постапки кои се водат пред надлежните судови по претходно поднесени барања за поведување на прекршочна постапка, а во врска со констатирани прекршоци во постапка за вршење на надзор кои се однесуваат на пропуштање на должни дејствија и сторени прекршоци од страна на субјектите.

Пред надлежните судови се воде еднаесет (11) прекршочни постапки врз основа на барање за поведување на прекршочна постапка поднесени од страна на Управата. Четири (4) прекршочни постапки во текот на 2021 година завршија со пресуди пред првостепените судови и истите продолжија во постапка по жалба пред повисоките судски инстанции - Апелациони судови. Останатите седум (7) прекршочни постапки во текот на 2021 година продолжија во постапка пред првостепените судови.

Прекршочните постапки поведени по барањата за поведување на прекршочни постапки од страна на Управата се однесуваат за следните видови на сторени прекршоци согласно Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам:

- неидентификување и потврдување на идентитетот на вистинскиот сопственик согласно со членот 18 од Законот;
- неспроведување на засилена анализа кон сложени и невообичаени трансакции согласно со членот 38 од Законот;
- неодбивање на воспоставување на деловен однос или извршување на трансакција или непрекинување на деловниот однос со клиентот согласно со членот 39 ставови (1) и (2) од Законот;
- недоставување на извештај согласно член 53 од Законот и
- недоставување на извештај за сомнителна трансакција согласно член 54 в.в со член 55 од Законот.

IV. МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА

Во рамки на законски утврдените надлежности, Управата соработува со овластените тела на други држави и со меѓународните организации кои се занимаваат со борба против перење пари и финансирање на тероризам и учествува во исполнувањето на обврските кои произлегуваат од членството на Република Македонија во меѓународните организации (Moneyval Комитетот при Советот на Европа и EGMONT).

IV.1 Размена на податоци со овластени тела на други држави

Управата во рамките на меѓународната соработка може да бара и доставува податоци по сопствена иницијатива или по барање на друга држава по принципот на реципроцитет.

Размената на податоци и информации, односно приемот и доставувањето на податоци до членките на EGMONT се врши електронски на обезбеден начин преку Egmont Secure Web Site (ESW).

IV.1.1 Примени барања за размена на податоци и информации од ФИУ на други држави

Во периодот предмет на овој извештај, Управата има примено 53¹ барања од Единиците за финансико разузнавање - ФИУ на други држави.

Табела бр. 8- Приказ на примени барања во 2016, 2017, 2018, 2019, 2020 и 2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Број на примени барања	38	40	41	36	34	53

Управата со барањата од ФИУ на други држави постапува согласно член 129 од Законот и Процедурата за квалитет - Постапување со барања на податоци и информации на Единици за финансиско разузнавање на други држави и меѓународни организации.

Табела бр. 9- Приказ на барања по месеци

	I Квартал			II Квартал			III Квартал			IV Квартал		
	Јан	Фев	Март	Апр	Мај	Јуни	Јули	Авг	Сеп	Окт	Ное	Дек
Вкуп/мес	4	3	2	6	6	5	4	1	4	5	6	7
Вкуп/кв	9			17			9			18		

Управата разменува податоци и информации со ФИУ на други држави без оглед на начинот и типот на нивно организирање.

Табела бр.10- Приказ на државите кои доставиле барање

	Држава	Број на доставени барања по држава
1	Србија	11
2	Бугарија	5
3	Италија	4

¹Од овие барања 5 барања се однесуваат за финансирање на тероризам. Од овие барања 13 барања содржат барање за обезбедување на податоци за вистински сопственик. (Во барањата за 2017 година во 3 барања е поставено барање за на податоци за вистински сопственик, во барањата за 2018 година во 6 барања, во 2019 во 8 барања и во 2020 во 10 барања)

4	Сирија	3
5	Турција, Босна и Херцеговина, Германија, Украина, Грција, Црна Гора (од секоја држава по)	2
6	Малта, Израел, Австрија, Шпанија, Монако, Полска, УСА, Казакстан, Албанија, Нов Зеланд, Доминика, Обединето Кралство, Швајцарија, Луксембург, Норвешка, Словенија, Саудиска Арабија, Косово (од секоја држава по)	1
Вкупно	28 држави	53

Одговорот кој се обезбедува на државата барател ги содржи сите податоци и информации кои Управата во рамките на своите надлежности може да ги обезбеди при вршењето на анализа на STR добиени од задолжените субјекти. Управата обезбедува податоци, подготвува и доставува одговор на доставеното барање (најчесто) во рок од еден месец. Управата нема одбиено барање за доставување на податоци.

Табела бр. 11- Приказ на времето потребно за одговарање на примените барања

Период за одговор	1-5 дена	5 дена до 1 месец	1-2 месеци	Повеќе од 2 месеци
Бр. одговори	7	25	14	7

Согласно своите законски надлежности определени во член 112 од Законот, Управата постапи по 38² спонтани информации, односно податоци и информации за перење пари и финансирање на тероризам добиени од Единиците за финансиско разузнавање на други држави.

Табела бр. 12- Приказ на примени спонтани информации по години

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Број на примени спонтани информации	23	18	18	32	32	38

² Од овие информации 5 се однесуваат за финансирање на тероризам.

IV.1.2 Доставени барања за размена на податоци и информации од Управата

Во периодот, предмет на овој извештај, Управата има доставено 50³ барања до ФИУ на други држави.

Табела бр. 13- Приказ на барања по години

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Број на доставени барања	53	52	78	74	79	50

Управата кога доставува барања од ФИУ на други држави постапува согласно член 128 од законот и Процедурата за квалитет - Доставување барање за податоци и информации на ФИУ на други држави и меѓународни организации.

Табела бр.14- Приказ на барања по месеци

	I Квартал			II Квартал			III Квартал			IV Квартал		
	Јан	Фев	Март	Апр	Мај	Јуни	Јули	Авг	Сеп	Окт	Ное	Дек
Вкуп/мес	5	4	2	4	14	1	5	4	3	/	4	4
Вкуп/кв	11			19			12			8		

Согласно своите законски надлежности Управата може да бара податоци од ФИУ без оглед на нивниот тип и вид. Управата врз основа на податоците со кои располага сите барања кои ги доставува ги образложува, поради што ниту едно барање не е одбиено од страна на ФИУ на друга држава.

Табела бр.15- Приказ на државите до кои Управата доставила барање

	Држава	Број на доставени барања по држави
1	Косово, Труција (до секоја држава по)	5
2	Бугарија, Германија, (до секоја држава по)	4
3	Холандија, Украина (до секоја држава по)	3

³ Од овие барања 2 се за финансирање на тероризам. Од овие барања 9 барања содржат барање за обездување на податоци за вистински сопственик. (Во барањата за 2017 година во 15 барања е поставено барање за на податоци за вистински сопственик, во барањата за 2018 година во 33 барања, во 2019 во 27 барања и во 2020 во 25 барања)

4	Швајцарија, Полска, Србија (до секоја држава по)	2
5	Гана, Грција, Индонезија, Кипар, Лихтенштајн, Обединети Арапски Емирати, Црна Гора, Албанија, Романија, Босна и Херцеговина, Молдавија, Ирска, Австрија, УСА, Израел, Обединето Кралство, Словакија, Малта, Шведска, Хрватска (до секоја држава по)	1
Вкупно	29 држави	50

Согласно своите законски надлежности определени во член 130 од Законот Управата достави 43 спонтани информации, односно податоци и информации за перење пари и финансирање на тероризам до ФИУ на други држави.

Табела бр. 16- Приказ на доставени спонтани информации по години

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Број на доставени спонтани информации	19	30	42	37	49	43

IV.2. Учество во работата на меѓународни тела и организации

IV.2.1 Учество во работата на Moneyval Комитетот, Совет на Европа

Во текот на 2021 година, претставници од Управата (и др.надлежни институции) кои се дел од делегацијата на РСМ во Moneyval Комитетот при Советот на Европа, учествуваа на 61-от Пленарен состанок (26-30 април 2021 год.) и на 62-от Пленарен состанок (13-17 декември 2021 год.) кои поради Ковид -19 пандемијата беа реализирани како онлајн средби.

Исто така, претставник од Управата (заедно со претставник од Јавното обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција) учествуваше на работните состаноци на Државите потписнички на Варшавска Конвенција. Имено, претставниците учествуваа на 12-от вонреден состанок кој се одржа на 12.05.2021 година и на 13-от состанок на Државите потписнички на Варшавска Конвенција, кој се одржа на 13-17.11.2021 година двата состаноци поради ограничувањата неметнати со пандемијата од Ковид -19, овој состанок се спроведоае во хибриден модел. На 13-от состанок беше презентирани извештајот подготвен за целите на хоризонталниот мониторинг за имплементација на членот 10 став (1) и (2) од Варшавската конвенција.

Во текот на 2021 година, Република Северна Македонија како членка на MONEYVAL Комитет при Советот на Европа влезе во процесот на 5-от круг на евалуација на системот за СППФТ и како прв чекор, на 14 и 15 октомври 2021 година беше спроведена обука т.н. тренинг – Country training од страна на Moneyval Комитетот на претставници на надлежните институции на РСМ. Кон крајот на 2021 година, од страна на Moneyval Комитетот беа доставени и прашалниците за евалуација, како

и детален план на активности и рокови за реализација на сите фази од процесот на 5-от круг на евалуација.

IV.2.2 Учество на Пленарниот состанок на ЕГМОНТ Групата

Претставници од Управата учествуваа и на неколку работни состаноци кои ги организираше Егмонт Групата, како и на обуки кои во 2021 година беа реализирани преку онлајн средби поради Ковид – 19 пандемијата.

V. СОРАБОТКА СО СУБЈЕКТИТЕ, ОРГАНИТЕ ЗА НАДЗОР, ДРУГИ ДРЖАВНИ ОРГАНИ И ТЕЛА

V.1 Соработка со субјектите

Управата континуирано помага во професионалното усовршување на овластените лица и вработените во одделите за спречување на перење пари и финансирање на тероризам во субјектите од членот 5 од Законот, преку учество и организирање на обуки, реализација на работни средби, издавање и објавување на упатства, одговарање на прашања на субјектите поврзани со имплементација на Законот и исполнување на нивните законски обврски и др.

Субјектите согласно одредбите од Законот во своите Програми за спречување на перење пари и финансирање на тероризам задолжително изготвуваат План за обука на вработените во субјектот од областа на спречување на перење пари и финансирање на тероризам која обезбедува реализација на најмалку две обуки во текот на годината. Овие обврски придонесуваат за зголемување на знаењето и капацитетот на субјектите за откривање на сомнителни активности за перење пари или финансирање на тероризам и навремено доставување извештаи до Управата за ваквите активности, со што се зајакнува целокупниот систем за спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

V.2 Соработка со органите за надзор

Управата има континуирана соработка со сите надзорни органи, и тоа: Народна банка на Република Северна Македонија, Комисија за хартии од вредност, Управа за јавни приходи, Агенција за супервизија на осигурувањето, Агенција за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување, Агенција за пошти и комисиите за надзор при адвокатската комора и Нотарската комора на Република Северна Македонија, со кои беа разменети информации за годишните планови за вршење надзор за 2021 год. со цел усогласување на меѓусебните активности, координација на надзорот од областа на спречување на перење пари и финансирање на тероризам што го вршат надзорните органи и интензивирање на соработката помеѓу надзорните органи со зајакнување на меѓу институционалната соработка преку имплементирање на потпишаните меморандуми за соработка и размена на податоци.

Взаемното известување за наодите од извршените надзори како и за поднесените барања за покренување на прекршочна постапка, за поведените постапки за порамнување, спроведената

едукација и за исходот од тие постапки, се применува и се почитува од надзорните органи. Управата, исто така ги известува надзорните органи и комисиите за надзор за наодите од извршените надзори, за поднесените барања за покренување на прекршочна постапка, за поведените постапки за порамнување, спроведената едукација и за исходот од тие постапки.

V.3 Соработка со други државни органи и тела

Во текот на 2021 година Управата ја продолжи својата соработка со државните органи и тела инволвирани во системот за спречување перење пари и финансирање на тероризам, и тоа со Министерството за внатрешни работи, Управата за финансиска полиција, Јавното обвинителство и други надлежни државни органи.

Управата учествуваше во работата на Работните Групи за НПАА 3.04-Слободно движење на капитал, 3.24 - Правда, слобода и безбедност и 3.31 - Заедничка надворешна безбедност и политика во процесот на евроинтеграциите.

Управата во текот на 2021 година учествуваше во работата на работната група формирана со цел подготвување на Закон за канцеларија за поврат на имот (АРО Канцеларија), како и во подготовка на Законот за потекло на имот, Законот за заштита на физичките лица во однос на обработката на личните податоци за цели на спречување, истрага, откривање или гонење на кривични дела или за извршување на кривични санкции. Воедно, Управата активно придонесуваше и во работата на Националниот Комитет за борба против тероризам и насилен екстремизам.

Управата во интензивна соработка со Централен регистар реализираше серија од активности за воспоставување и функционирање на Регистарот на вистински сопственици. Регистарот на вистински сопственици е воспоставен и функционален од 27 јануари 2021 година. Со цел да се обезбеди овој регистар да располага со точни и ажурирани податоци за вистински сопственици за повеќе од 90% правни лица со обврска за внесување на податоци во овој регистар, се реализираа серија од активности за подигање на знаењето дека потребните податоци треба да се внесат во регистарот (спроведени се онлајн обуки со регистрациони агенти и др. правни субјекти, подготвени се упатства со видео материјали, подготвени се најчесто поставувани прашања, реализирани се состаноци со Институт за сметководители, подготвени се повици за внесување на податоци во регистарот кои се доставени (преку сметководителите и мрежа на НПО) до правните субјекти и НПО и др. активности).

V.4 Активности на Советот за борба против перење пари и финансирање на тероризам

Врз основа на член 125 од Законот, Владата на Република Македонија формираше Совет за борба против перење пари и финансирање на тероризам (Совет). Работата на Советот насочена кон унапредување на меѓуинституционалната соработка согласно целите на законот, координирање на активностите за спроведување на национална проценка на ризикот е поддржана од Управата.

Советот за борба против перење пари и финансирање на тероризам врз основа на наодите од Извештајот за извршената проценка на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам (усвоен во 2020) подготви Национална стратегија за борба против перење пари и финансирање на тероризам со акционен план (2021-2024). Владат ја усвои оваа стратегија во август 2021 година. Утврдено е основната цел на оваа стратегија да биде постигната преку реализација на 15 посебни цели за кои се дефинирани посебни мерки и активности дефинирани со Акциониот план кој е составен дел на оваа Стратегија. Советот е задолжен да ја следи релизацијата на предвидените мерки и активности од Акциониот план на оваа стратегија.

V.5 Национална проценка на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам

На иницијатива на Управата, согласно Законот, а како дел од континуираниот процес на надградба на системот за спречување перење пари и финансирање на тероризам и постигнување на неговата усогласеност со ФАТФ, како и исполнување на обврските што произлегуваат од Препораката 8 на ФАТФ и Директниот резултат 10, направена е Проценката на ризикот од ФТ за НПО. Проценката е направена од страна на работна група формирана од претставници на државните органи надлежни за основање, регистрирање, работа и мониторинг на НПО, координирани од страна на Управата, како и од претставници на НПО. Направената анализа е презентирана во извештај, кој е составен од два дела, Проценка на законите од финансирање на тероризам за непрофитните организации во Република Северна Македонија и Проценка на мерките за ублажување на ризикот од финансирање на тероризам за непрофитните организации. Извештајот е потврден од Советот и усвоен од Владата на Република Северна Македонија во јуни 2021. Во делот Препорачани мерки и активности дадена е листа на мерки кои во областа на законите, стратешките документи, механизмите на унапредување на дијалогот ќе придонесат за адекватно управување и намалување на ризикот од финансирање на тероризам и заштита од евентуалните злоупотреби на НПО за целите на финансирање на тероризам и истите се дел од Акциониот план на Националната стратегија за борба против перење пари и финансирање на тероризам.

V.6 Проценка на ризик од перење пари и финансирање на тероризам со користење на виртуелни средства и даватели на услуги поврзани со виртуелни средства

Во рамки на „Проектот за зајакнување на Капацитетите на Управата за финансиско разузнавање“ финансиран од страна на Кралството Холандија, имплементиран од страна на „Здружение за унапредување на демократијата Democracy Lab“ и преку ангажирање и вклучување на домашен експерт, Работната група формирана од министерот за финансии со решение број 04-8431/1 од 27.08.2021 година за проценка на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам со користење на виртуелни средства и даватели на услуги поврзани со виртуелни средства, ги изготви документите „Проценка на ризик од перење пари и финансирање на тероризам со користење на виртуелни средства и даватели на услуги поврзани со виртуелни средства“ и „Компаративна анализа за пристапот кон регулацијата на виртуелните средства и давателите на услуги поврзани со виртуелни средства. И двата документа беа доставени до министерот за финансии, а беше реализирана и презентација на истите.

Работната група е координирана од страна на претставници на Управата за финансиско разузнавање, а членови се претставници на Народната банка, Комисијата за хартии од вредност, Управата за јавни приходи, Управата за финансиска полиција, Министерството за финансии односно секторот за јавни приходи и даночна политика и секторот за финансиски систем како и Министерството за информатичко општество и администрација. Од страна на приватниот сектор,

во изготвувањето на проценката на ризик и анализата вклучени беа и претставниците на банкарскиот сектор преку Македонската Банкарска Асоцијација (МБА).

VI. ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ НА УПРАВАТА ЗА ФИНАНСИСКО РАЗУЗНАВАЊЕ

VI.1 Кадровски капацитети

Управата континуирано посветуваше внимание на професионалниот развој и унапредување на своите човечки ресурси, преку учество на вработените во Управата на стручни обуки, работилници и конференции кои во текот на 2021 година во најголем дел беа реализирани по виртуелен пат (онлајн) поради состојбата во однос на COVID-19 пандемијата.

VI.2 Проект за борба против економски криминал и други проекти

Во текот на 2021 година, континуирано се спроведуваа активностите на „Проектот за борба против економски криминал-II Фаза“⁴. Согласно утврдениот работен план, предвидена е реализација на активности за усогласување на легислативата со новите меѓународни стандарди, за зајакнување на аналитичките капацитети, унапредување на супервизорските капацитети, како и капацитетите за имплементација на рестриктивните мерки против финансирање на тероризам и пролиферација на оружје за масовно уништување.

Управата и Централниот регистар на РСМ во текот на 2020 година интензивно работеа (со техничка поддршка од ГИЗ) на создавањето предуслови (регулаторни, организациски и технички) насочени кон воспоставувањето на Регистарот на вистински сопственици. Резултат на многубројните активности беше воспоставувањето и пуштањето во употреба на овој многу значаен регистар на 27.01.2021 година. Регистарот (чиј администратор е Централниот регистар на РСМ) има за цел зголемување на транспарентноста на сопственичката структура на правните лица, како и спречување на можностите истите да бидат користени за криминални цели.

Управата и Народна банка се учесници во реализацијата на Германско-Норвешка соработка во Спречувањето на нелегални финансиски текови 2019-2022, (имплементирана од страна на ГИЗ). Главната цел на проектот е унапредување на капацитетите за борба против нелегалните финансиски текови. Проектот има три подрачја во кои ќе се реализираат мерки за превенција, истраги и утврдување на нелегално стекнатиот имот. Мерките за превенција треба да обезбедат: унапредување на регулативата преку обезбедување поголема транспарентност на сопственоста на правни лица (Функционирање на Регистарот на вистински сопственици), иматели на сметки (воспоставување на Регистар на иматели на сметки), утврдување на изложеноста на непрофитните организации на ризиците од перење пари и финансирање на тероризам, зајакнување на капацитетите на субјектите и др. Во рамките на овој проект реализирани се следните активности координирани од страна на УФР:

-Подготовка на извештај за ризиците од финансирање на тероризам за непрофитните организации во Република Северна Македонија;

⁴ Проектот со времетраење од 36 месеци е финансиран од страна на ЕУ и Советот на Европа и имплементиран од страна на Советот на Европа.

-Организирана е “Меѓународна конференција за НПО и Проценка на ризикот – вклученост и научени лекции за ефикасна имплементација“ во јули 2021, со поддршка на претседателот на државата. На оваа конференција учествуваа претставници од 22 држави, Егмонт и Moneyval Комитетот.

-ажурирање на индикатори за препознавање на сомнителни трансакции во кои се вклучени НПО.
-функционално поврзување со Регистарот на вистински сопственици и др.

УФР, како главен корисник на проектот финансиран од страна на Амбасадата на Холандија - “Зажакнување на капацитетите на Управа за финансиско разузнавање во Северна Македонија”. чија главната цел е унапредување на сопствените капацитети, ги реализираше следните активности:

- Редизајнирање на тековната статична веб-страница дополнета со динамична веб-платформа достапна до субјектите;
- Ажурирање на индикатори за идентификување на сомнителни активности поврзани со ФТ;
- Подготвени се „Проценка на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам со користење на виртуелните средства и давателите на услуги поврзани со нив“ како и “Компаративна анализа“. Овие документи подготвени се од страна на работна група составена од координатор и пет членови на работната група, односно заменици (од Министерството за финансии (секторот за банкарски систем и секторот за даноци и царини), Народната банка, Комисијата за хартии од вредност, Управата за јавни приходи, Управата за финансиска полиција како и Министерството за информатичко општество и администрација.). Документот за „Проценка на ризик“ има за цел да прикаже дека надлежните органи соодветно ги разбираат, проценуваат и предлагаат мерки за намалување на ризиците од перење пари и финансирање на тероризам со користење на виртуелни средства согласно препораките на ФАТФ. Дополнително, компаративната анализа има за цел да им помогне на надлежните органи, во избирање на најдобрите компаративни практики и искуства во регулацијата на крипто-средствата при градењето на идните национални позиции и стратегии кон намалувањето на ризиците коишто ги носат виртуелните средства.
- Се ажурира методологијата за стратешки анализи;
- Организирана е регионална конференција на Единиците за финансиско разузнавање на 30.09.-01.10.2021. На оваа конференција претставници од 6 те држави на Западен Балкан дискутираа за ризиците од финансирање на тероризам и перење пари,
- Реализирано е сертифицирање со ИСО 9001:2015 стандардот за управување со квалитет.

VI.3 Технички капацитети

Управата во текот на изминатата година, континуирано се грижеше за правилно управување, одржување и надградување на комплетниот информатички систем со кој располага.

На 27.01.2021 официјално е ставен во функција и пуштен во употреба Регистарот на вистински сопственици (РЕВИС). Целта на воведувањето на регистарот е зголемување на транспарентноста во сопственичката структура на правните лица во земјата и како и исполнување на меѓународните стандарди на ФАТФ (Оперативна група за финансиски акции) и обврските кои произлегуваат од Директивата на Европскиот парламент и Совет број 2018/843 за превенција и употреба на финансискиот систем на Унијата за целите на перење пари и финансирање на тероризам од 30 мај 2018 година. Регистарот се воспоставува како производ од

интензивната соработка помеѓу Управата за финансиско разузнавање и Централниот Регистар, а поддржан од Глобалната програма за борба со нелегални финансиски текови при Германското друштво за меѓународна соработка (ГИЗ). Во Регистарот се внесуваат податоци за сите лица (веќе запишани како и оние коишто се запишуваат) како и за сите настанати промени во сопственичката структура на лицата. Согласно одредбите од ЗСППФТ, лицата коишто се веќе запишани во регистарот треба податоците за вистинскиот сопственик да ги внесат во регистарот најдоцна во рок од три (3) месеци од денот на воспоставувањето на регистарот.

Управата во 2021 г. презеде низа активности за развој и непречено функционирање на постоечките функционалности на нејзиниот информатички систем, и тоа:

1) ја надгради својата интернет страна и ја стави во продукција Рестриктивната веб платформа, која претставува алатка со повеќе сегменти (консолидирана листа, типологии и индикатори за субјекти, документи и ризични држави) со која Управата и субјектите ги зголемуваат капацитетите и ефикасноста при анализа на сомнителни трансакции а воедно се олеснува и забрзува комуникацијата и соработката помеѓу субјектите со Управата. Субјектите добиваат алатка со која им се олеснува примената на меѓународните рестриктивни мерки согласно Законот за меѓународни рестриктивни мерки на едноставен начин со пристап до рестриктивната веб платформа на Управата односно до сегментот Консолидирана листа;

2) ја стави во продукција Апликацијата за определување на степенот на ризик на вистински сопственици (СОРИС) која ќе ја користат аналитичарите од Управата и субјектите при вршење на анализа на сомнителни трансакции;

3) започна со надградба и модернизацијата на електронската архива односно надградба на постојното решение со актуелни верзии со дополнителни функционалности која ќе биде завршена во 2022 г. Со оваа надградба и модернизација на електронската архива Управата ќе добие софистицирано управување со информациите и документите, конверзија од хартиена во дигитална форма, можност за идно проширување со дигитално потпишување, електронско следење на работните процеси, меѓуинституционална електронска комуникација и интеграција со други системи. Дополнителните функционалности кои се добиваат се отворен интерфејс за комуникација со други системи и можност за оптимална скалабилност со што ќе се надминат ограничувањата на постојниот систем, ќе се овозможи долгорочна одржливост, како и поголема економичност;

4) започна со реконфигурација на мрежната инфраструктура која ќе биде завршена во 2022 г. со што ќе биде унапредена функционалноста на мрежната инфраструктура во Управата. Во изминатата година ИТ одделението даваше континуирана поддршка на вработените во Управата за употреба на алатките кои се користат во работењето со цел зголемување на нивните аналитички капацитети и ефикасност.

На веб страната на Управата во изминатата година редовно беа објавувани најзначајните информации, подзаконски акти, упатства и информации од јавен карактер за транспарентност и отчетност за трошењата на носителите на јавни функции и други актуелни вести од областа за спречување перење пари и финансирање на тероризам.

© Управа за финансиско разузнавање, 2022 година

Телефон: +389 2 3297 540

Адреса : Плоштад Пресвета Богородица бр.3, 6ти кат

Е-mail: contact@ufr.gov.mk

Веб-страница: www.ufr.gov.mk